

BAKURUBASANNI

(nimero 12 songo)

Malikono = Dorome 300

Afiriki kono = Dorome 600

Jamana were = Dorome 1000

Sétanburukalo san 2006

Kunnafonisében bota kalo o kalo. BP: 24 Telefoni : 221-21-04. Bosola Bamako-Mali. San 34nan boko 416nan. A songo : dorome 15

Wabariya babili kurunbonkarili

Mali ka san 2007

baarakénafolo

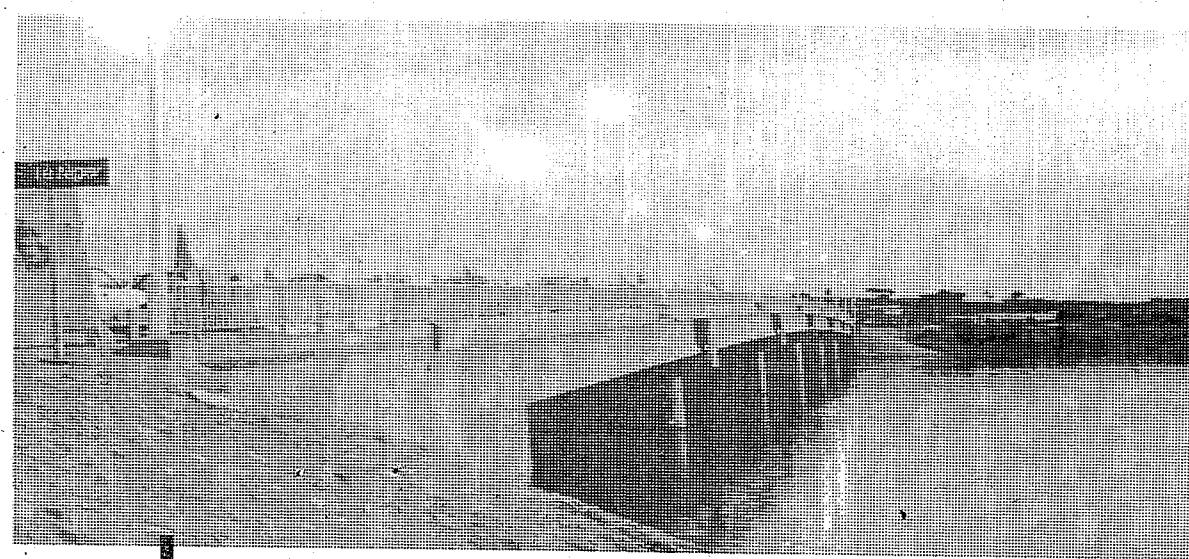
Minisiriw y'u ka laadalatonsigi ke taratadon setanburukalo tile 26 san 2006 Kuluba. A nemogoya tun be jamanakuntigi Amadu Tumani Ture bolo.

Mali jigi be nafolo hake min kan san 2007 baarakénafoloko la, o ye miliyari 885 ani miliyon 320 ye; kasoro san 2006 la, a jigi tun be miliyari 840 ani miliyon 740 kan. Kemesárada la 5 ni murumuru 30 b'o ni san 2007 ta hake ce.

Laadalatonsigi in senfe, minisiriw ye Mali ka san 2007 baarakénafolo boloda ka bila sefawari miliyari 976 ani miliyon 602 la; kasoro san 2006 ta tun ye miliyari 935 ani miliyon 759 ye. Kemesaarada la 4 ni murumuru 36 be san 2006 ta hake kan. Dese bëna ke san 2007 baarakénafolo hake ma ni miliyari 91 ani miliyon 282 ye; kasoro dese tun be ke san 2006 ta ma ni miliyari 95 ye.

Baarakénafolo in na, kemesarada la 30 ni murumuru 13 bëna don kalanko dafe, ka 10 ni murumuru 63 don kenyako dafe.

Nin nafoloko bolodalen in ye janiya sirilen ye; a bëna dajira depitebulon na folo, o k'a fela fo a kan.

Babili in musaka sera miliyari 9 ma

Jama bora Gwo serekilli duguw n'a dafekomini bee la, ka na Gwo mara nemogow n'a politikinemogowka wele jaabi. Ngometigi keme caman tun jensennen be fanw fe. Kidali ni Tumutu gofereneriw ma to ko. Jamana minnu ni Mali koronfela be danbo, n'o ye Nizeri, Alizeri ani Burukina ye, olu maaba caman tun be kene kan. Maliden caman bora jamana kokan ka na Wabariya babili in kurunbonkarili la Gwo. O jenaje kono na, jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ye babili kura in labila temebaaw ye. Mali bolifer

Abudulayi Koyita y'a jira ko babili in kuntaala janya ye metere 277 ani santimetere 70. Babili in kono bonya yere ye metere 7 ye; sira fila b'a kan, taa ni segin. Ka sennataamayoro metere 1 k'a kere fila la. Siraba kilometere 14 ni metere 500 labenna ka bo babili la ka don Gwo dugu kono; kilometere 6 ni metere 700 be dugu kono o la. O siraba in bonya ye metere 10 hake ye, sennataamayoro metere 1 ni tila b'o fan fila la. Babili Sewareyanfan fe, yorodolabenennen be yen mobiliv peseli kama k'u batigesara mine. A bëna belebele fara Gwo dawula kan. Silamebanki min jessinen be yirwali

A to be ne 2nan na

KONKO

Yereté - Gavélymanené diwata. Sirakorola

Nansé - 1213. Kuaw kolab Paraffine kan. Jéneere

Segnament - Bamanantangat

Kalan - 4hab

Duke - 23an - Bahoebaawika kan ka u denw mocogo kôlosi

Sum - 12 - Kunnianwye. Togo. Caman sababu ye Afiriki kono

Tung - 10 - Soméw hanimako do ye

Esitadi Malieyen ye kunnawolo fila soro ntolatan na san kelen kono

je 2

je 4

je 5

je 8

je 8

je 9

je 10

je 12

Né fôlo to

ma, n'o ye «BID» ye babili in dilanna n'o ka dème ye. A musaka kuuru bë se miliyari 9 ma. Këmesarada la BID ye 88 bo musaka in na, góférénaman y'a to 12 bë ka laban k'a yeelenko musaka miliyari 500 bo. Baaraw këra siniwaw ka cakeda «CSCEC» fe miliyari 7 ani miliyari 323.

Minisiri Abudalayi Koyita ka fo la, yéléma min donna babili judilancogo la ani dolari fanga dögoyali, ka fara baarakéménen döbinni kan ba kono fo kura wère ninina Siniwajamana na, olu këra geleyaw ye baaraw la.

Jamanakuntigi Amadu Tumani Ture ye babili in tufaden fôlo da san 2003 zuwénkalo tle 5; o san 3 ye ninan ye.

Wabariya babili kurunbonkarili senfe, jamanakuntigi ye Gawo mara telewisonsoba bolofara joli tufaden fôlo sigi. O waleya in fana këra nisondiyakoba yesigidalamogowbolo.

Telewisonsoba bolofara joli Kulukoro, Tumutu ani Gawo maraw la, o yamaruya dira minisiriw ka san 2006 mëkalo tile 31 laadalatonsigi senfe.

Goférénaman bëna miliyari 2 ani miliyari 25 don o telewisonso 3 niñu joli dafé, u ka joka ban yanni san 2007 kalo saba fôlo ka dafa. Kayi, Sikaso, Segu ani Moti taw jora san 1991 ni 1998 furancew la ni Siniwajamana ka dème ye.

Mogo minnu tun taara Wabariya babili kurunbonkarili la, olu ségintó setanburukalo tile 23 sufe k'a dügu je a tile 24 na, sirabakankasaara ye kaari misennin kelen soro. Kasaara in këra Somô komini na, a ni San ce ye kilomètëre 20 ye. Mogo 25 ni tora a la, ka mogo 30 jogin.

San zändaramaw ka fo la, mögôw bëto Wabariya babili kurunbonkarinyo la Gawo, «muweman situwañen tondennw tun bë kaari misenmännin min kono, o ni kaariba do ye noggon tu. Bolifénko cakeda min bë wele jigiya, o ka kaariba do don. A bora San; k'a tun b'a kunda Moti kan.

Amadu Omaru Jalo
Dokala Yusufu Jara

Yerêta sanyelémanenaje diyara Sirakorla

Maliaka yerêta san 46nan nénaje hukumukono, Sirakorla méri ye wele bila komini sekiteri 7 mögôw ni demedonjekuluw anî komini mögo minnu bë ton na Bamako olu ma. O ton in mögo minnu sera këne kan, olu tun ye ton sëbennikela filanar, mögo min bë ton ni jekulu werew ce taama, ton sëbenlamarala filanar, musow togolakow nénabébaa ani ton kolabenna.

Sansumayaba kabamuntan koro, nénajew këra komini superefe ka biroda la. Sorodasikan min bë Sirakorla, n'o ye Seyayére ye, o sorodasiw tun bë ka lakâna sabati. Darapo yelento, u ye Mali fasa da bamanänkan na.

Nuhun Ba min y e superefe ye, nisondiya kono, a y'a jira ko yerêta don ye se ni horonya ani kunkorota sörödon ye Mali bolo. O kama, a b'a nini mérilabaarakelaw fe, u k'u cësiri mara këcogo numan fe ni jelenya ye forobakunkow la ani sigidalamogow kunnafonini kojuman, walasa u ka se k'u joyoro fa ka ne hadamadenya, soro ani politikiko yiriwali la Sirakorla komini ha ani Mali mumé kono. Solomani Kulubaliminyekomini méri ye, a y'a jira a ka korofo la, ko méri sera ka baara damadòw ke ni baarakejogonw ka dème ye, k'a damine komini némogow sigili san 2004 na ka n'a bila bi la. O baaraba kelen daw ye kalansow joli ye komini dugu daw la. Miliyari 32 ani ba 156 ani dörmë 34 donna olu dafé. Meri yere

Koredinori mögôw bë wulusogo sëbekoro dun

Koredinori jamana na, kunnafoniseben min bë wele «Soson Sinba», o y'a jira ko yen musow bë wulusogo sëbekoro dun walasa u fari ka ne u kan. Witamini «A» ni witamini «B» minnu b'a la, olu bë dumuni yéléma diya ani ka ségen ban mogo fari la.

Jamana faaba min ye Piyon Yangi ye, lotolitigi do ka fo la, muso caman wulusogodunyoro y'ale fela ye.

Wulusogo sëbekoro kanunen don Azi gun jamana caman na; i n'a fo Siniwajamana, Wiyetinamu, Filipini, Lawosi ani Koredisidi. Koredisidi cew b'a dun, k'a bë mogo deli kogélen munu na ani ka do fara mogo ceyà fangà kan. Nka yen musow te son ka wulusogo dun. N'i ye Koredisidi jamaden wulumarala këmesarada, 35 ka dumuni fanba ye wulusogonaji ye.

Mogo minnu ka baara ye baganw lakanani ye, olu bë wulikajo suguya bë la, walasa wulusogo Dunní ka dabilä Azi gun kan.

Dokala Yusufu Jara

ka bëta këra miliyari 4 ani ba 184 ani dörmë 403 ye. Kolonbaw senna Ntotanna, Beléninko, Dônceribugu, Kacola, Sirakorla, Beléko ani Hamaribugu la. Dögötöro do jora Dôribugu; Kungoda taari 2016 lakananen don; muso 250 kalanna gaburunjanadilan na; balo toni 20 soro ka bila balolamarayoro daw la; ani ko werew.

An bë don min na n'o ye setanburukalotile 22 ye, këmesarada la, méri y'a jira ko min sera ka soro komini nisongo ni wusuru la, o ye 50 ye.

Sirakorla kominiden minnusigilen bë Bamako, olu ka cidenw némogó Jedi Kamara nisondiyalenba yefolini tanuni ke komini némogow ni sigidalamogó bëe la, u weleli la yerêtanenaje in hukumu kono.

Korofow kuncelen, denmisénw ye noggondanw ke boli, bërokönoppani, nésiri, negesoboli, buteliw falijila n'u daw ye ani sennatolatan. Sennatolotanna, Sirakorla körönfeso ntolatajekulu «AS Elefan» ni tilebinfeso «Kérideliyón» ye noggonsoro komini kupu ntolatanlaban kunna. Kérideliyón ye AS Elefan gosi 1 ni 0 ntolatan gelén senfe, sabula kariton caman jirala, bilenman kelen yere yera a la.

Noggondan ninnu bëe nana 3 fôlow ye ladiyalifenw soro. Don duman in komajagan sabatira Sirakorla arajo Benkadi, donsonkoni aninalomatón fe.

Dokala Yusufu Jara

SETANBURUKALO TILE 8, BALIKUKALAN TOGOLADON KERENKERENNEN

Jinan y'a san 41 ye, INESIKO tondonjamana minisiriw ye njogon soro lajeba do kene kan Teheran, Iranjamana faaba kono.

Lajeb in kun tun ye ka feerew sigi senkan, kalanbaliya dibi keleli kama, netaa ka sabati.

Walasa ninne kana ke laje in hakililaw ko, dinne jamanaw ye setanburukalo tile 8 sugandi ka ke balikukalan togoladon ye.

O ni sisan ce, Mali ma to ko balikukalan togoladon wulikajow la.

Kalanko minisiriso be dögökun kelen mumé ke, ka jamanadenw, demebagaw kunnafo, k'u lafaamuya balikukalan nafa n'a joyoro kan.

O hukumu kono, Mali kalanko taabolow sariyaba b'a jira ko fasokannakalan be nin bolofaraw kofo : tile 5 la, ka t'a bila a tile 8 na.

Mali kalanko yiriwabaara bolodalen san tan kono, n'o be wele ko PORODEKI, o ye nin kuntilenna damado kalifa fasokannakalan nemogoyaso ma :

Ka dugumakalan lasoroli njogoya jamanaden bee ye; ka mogo kalannen hake caya ; ka mogow kalan ani ka feerew sigi senkan lamini kono, cogo min, ninne te ke dönniya sorolenw ko, u te tunun wa u be jiidi; ka kalasenw ni baaradegekalanw laben musomannin ani cemannin ye, minnu ma lakoliladon soro ani minnu bora lakoli la joona, walasa olu ka se k'u ka sigida soro n'a sekni dönnko yiriwa; ka CED kalandenw kalan, k'u dege baara feerew la ani baara kecogo ni minen kura kerkenkerennen ye, ani ka jogon numan don u la, soroew yiriwali kama.

Nin kuntilenna folen ninnu tiimeni kama, Mali n'a demejogonw ka baara kelen döw file: fasokannakalantaabolo seben labenni ka ke baaraketnjogon bee sinsinnan ye ; sigidalamogow sendonni kalan kojenabow la ; kalanden ceman ni musoman hake damakejeni; jenawolomani dabilali kalanko la ; kalangafew kono kow labenni ka ben sigidalamogow dönnkow n'u haminakow ma; baaradege waleyali duguyiriwakalanden döw fe; baarakeminien dili kalanden döw ma ani feerew tigeli, cogo min u be baara soro u ka duguw kono.

San 2005 togo la, fasokannakalan kunnafo döw file:

Balikukalan : kalanso 7.947 ani karamogo ceman ni musoman 21.196. Kalanden 186.555 minnu ye kalan ke, mogo 129.213 kera kalanden jolenw ye.

Duguyiriwakalansow : kalanso 981 minnu lataamana karamogo ceman ni musoman 981 fe; kalanden 28.715 ye kalan ke olu kono. Musomanninw tun ye mogo 12.119 ye.

Tine na, a be se ka fo ko do kera balikukalankola, nka halisa ni feere jönjönw ma sigi senkan do ka fara mogo kalannenw ka dönniya kan ani k'u bolo don u ka baara degelenw baaraw la, u caman be segin kunfinya la.

Nin geleya folen ninnu n'u njogonaw koson, ninan balikukalan togoladon hukumu kono, sinsin kera baabu min kan o kera : ka kalanje ni sebenni ke an ka kanw na, o ye ka kalanko jiidi kudayi dinelatige kono.

Walasa k'o wale tiime, balikukalankola minisiriso n'a demejogonw ye lajeba do siigen kan, k'a ta setanburukalo tile 5 la, ka t'a bila a tile 8 na.

Tile naani in kono, mogo kemé ni mugan ye hakilifalen-musomanninw ka baaradegekalanyorow (CAFE). Mara falen ke kalanje ni sebenni jiidili feerew nejinini n'u walwalanni sariyaw be nin bolofara be bila kominiw ka bolo kan. Okoro ye ko, meriw ni sigidalamogow joyoro ka bon caman tun be kene in kan ka bo kalanko minisiribulon, balikukalan nemogoyasow n'u bolofaraw la maraw kono ka se minisiribulon werew ma minnu fana be balikukalan ke ani depitew, meriw, kenseyew, demedonjekuluw, gafedilanhaw an ka kanw na, kunnafonidilaw. Kene in ma fo mogo suguya werew ko i n'a fo balikukalan demebaga kerkenkerennenw nafoloko ni baara nedonni siratige la ani mogo faamuyalen kerkenkerennen werew kalanko siratige la.

Laje in senfe, fen damado pereperelatigera i n'a fo kalanje ni sebenni jiidili badabada sigida kono o faamuyako ni o yere be cogo min na bi, an ka jamana kono ani jamana werew kono.

Ka da wale in yere nafa kan kerkenkerennenya la balikukalan sabatili n'a yiriwali la, lajeba in bangera feere kunba minnu na, o döw filg : ka sariyata, min be komini nemogow yamaruya u ka baara ke u ferre ma fasokanw la i ko tubabukan be cogo min sisan an fe yan; ka kalan keli wajibya fasokanw na lakoliso bee la, hali kenyereye taw; ka do fara nafolo donta ka balikukalankola ni kanw yiriwali dafe; ka feere sigi senkan, cogo min baara be se ka ke fasokanw na cakedaw la (sariyabulon, politikitonw, fanga ni kunnafonidi cakedaw...).

Lajeba in kunceli benna balikukalan yere togoladon ma; o koson, a ninina fasoden kelen-kelen bee fe, bee k'i joyoro fa kalanje ni sebenni jiidili kala badabada sigida kono, walasa ka dönniya sorolenw sabati, ka se ka magow dilan n'ye, ka kunfinya silatunun, jamanaden bee ka here soro.

Dokala Yusufu Jara

Nansaraw ka ko kuraw kolo Farafinna kan : Jonfeere

Fen kura minnu dilanna ani jamana kura minnu yera nansaraw fe, hakilila jugu caman tara nansaraw fe ka jesin Farafinna ma, n'o ye : - Farafinna yaalali k'a don, - k'a ke u nafasoro senekoyoro ye, - ani ka jagosira don Eropu ni Farafinna ce, min bena sinsin jominekafeere kan,

Eropu mogow donna Farafinna k'a don

San keme nogonna kono, Eropu batontigiw ye Farafinna laminiko caman ke Endijamana siraboli senfe; sabula nansaraw ka nafeñiniyoro tun y'o jamana in ye. O munumununsaalo ninnu kono na, Porotigali masake min be wele Masa Hansi Batontigi, o ye. Farafinna tonkun bee yordon.

Eropu ye jenogonya don a ni Farafinna ce :

Nansaraw mako be se fen o fen ma, u be n'olu jini Farafinna. Farafinna faamaw tun b'u bisimila ni bonya ni karama min ye, o tun be taakasegin diya u-bolo. U y'u t'o la ka yelema sije kelen jamana kerenkerennen dow la Farafinna laminiw na. U sigira o jamana minnu na, u ka jagofenw tun ye fen misennin saradataw ye, i n'a fo musomasiriw, negeberew, jafilew, ni dow k'olu ma dunkarew, pontiw, ani do'o suguya caman. U tun be ni fen ninnu falen Farafinna sanu, samaniw ani nafen dow la.

Farafinna, jagofen minnu tun be taa feere Sahara fanfela doren na san 1500 waatiw la, nansaraw y'u kangano jagosira in ne, k'u kunsin u yerew ma, u dagayorow la Farafinna tonkun kerenkerennen na. Nansaraw tun b'u bakurubasan, ka kogoi ceci ka t'u feere Ameriki gun kan. O kera Sahara sugu tigelen ye Farafinna na.

Porotigali y'a jesin Farafinna mogow tuubili ma keretjendiine na

nansaraw dagayorow la. O de koson keretjendiine fanga ka bon Farafinna woroduguyanfanw fe ka tengu kogojidaw la. San 1600 kono na, nansaraw ye fen misenninfeere dabila, k'a ke Farafinna mogow kologelenw mineni ye ka t'u feere.

Eropu ye jonfeere sigi sen kan

Fen kura minnu dilanna ka kogojikantaama nogoya, olu kolo jugu yelenna Farafinna na kosebe, sabula, nansaraw ka jago yelemana ka ke jonfeere ye san 1600 ani 1900 furancew la.

Jonfeere jujencogo

Kirisitofu Kolonbu kelen ka Ameriki gun ye san 1492 la, nansaraw tun ye dugukolo jukorofenw boli, sirasene, koorisene ani timinkalasene damine Berezilli, Antiyi ani Luwizani jamanaw kan. O baara ninnu fanga bonyana yenkaw ma. Nka walasa u ka soro ka sebekoro yiriwa, nansaraw hakili nana jigin Farafinna mogow kogolenbaw la. Jominekafeere naniya sirila o kan san 1600 kono na.

Jominekafeere in kecogo

Nansarala, setigiw ka fara nogon kan jekuluw ye, ka na u ka fenkuntanninw falen jow na Farafinna. U tun mana jon minnu san o cogo la, u ben'u lamara u dagayorow la dankandaw la, ka to k'u ke batonbaw kono ka taa u feere forotigiw ma jonyabaara la Ameriki gun kan. O batonba ninnu tun be wele «Negiriyew», n'o ye jonebaton ye. Senefen minnu be soro jow kofasa la, olu tun be taa di Eropu jekuluw ma. O jago min sinsinnen tun be Farafinna jow kan, gun saba ni nogon ce, n'o ye Eropu, Farafinna ani Ameriki ye, o de tun be wele jago keresabama

Farafinna jominekafeere kolo

Jominekafeere in ye da digi Farafinna na : sabula, a lankolonyana kamalen miliyon caman na. Basigi ma se la sabati k'a sababu ke jomine ye. Mogocaman y'a sigiyoro bila mineni nesiranje fe; Faantanya sillakolokolola Farafinna; sabula mogo minnu ye dunkafa sabatibaaw ye, o bee minena ka falen dunkarew, musomasiriw ani negeberew la. Dow yere falenna nansaradolow la k'o min.

Jon miliyon caman min ladonna Ameriki gun kan, o damatemena, nka yenjamana caman donna da la a kono na. Jon ninnu taara u seko ni doko fara Ameriki taw kan.

Gelya donna jekasigi la dunanw ni dugulenw ni nogonce; jon dow murutira ka bolili jenini; dow yere Eropu ye nafoloba kafo nogon kan k'a sababu ke jago keresabama in ye, nansarajamana caman ka soro yiriwara fo ka izinikow sigi sen kan san 1900 kono na. Jonfeere kera tonobo dan bee ye nansaraw bolo.

Jow taacogo feereyoro la

Jow tun be nani suguya bee do ye u nena sanni k'u se feereyoro la. Ce fara muso kan, a si kelen si hake tun te san 35 dafa. Yanni u ka don baton kono, dognotoro b'u laje folo, ni bee ka kene a Ni na. Mogoceman minnu mana san, olu sanbaa b'a ka taamasiyen bila olu la. O taamasiyen in be ke ni nege kalaman ye. Buurukun 1 ni ji doren be di jon kelen ma sije fila tile kono. Walasa batontigi ka se ka nafaba soro a ka taakasegin na, a tun be jon caman ce ka ton nogon kan baton kono. Baton dow tun be jon 600 fo 700 jun sije kelen na. Minnu mana murutilifari da, u tun b'olu dulon juru la baton kono k'olu faga, jon dusuba dow tun b'u ban dumuni na fo ka taa saya se u ma.

Segu jamana : Bamananfanga

Bamanan Kulubali minnu buruji ye Kodiwari jamana keñekayanfan ye, olu sigiyoro benna Bajoliba ni Banin furance ma san 1600 waati la. U sigira marakaw, bosow, fulaw ani bamananw cela. Kulubali ninnu jemogow tun ye

balimake fila ye : Barama Ngolo ani ña Ngolo. Barama Ngolo sigira Bajoliba kininbolo kan. Segu bamananfanga jujonna o de kan; k'a faama folo ke Kalajan Kulubali ye san 1652, ka se 1682 ma.

Segu tariku temesira

Kulubalifanga : Segu faama folo ye Kulubaliw ye. Kalajan Kulubali kelen k'a siginogonduguw kele k'u mine a kera faama ye. A denke Danfa Seri taara a sigi Sekoro. Sekoro ye Segukoro ye; a ni Segu ce tun ye kilometere 10 nogonna ye.

Danfa Seri ye denmuso kelen doron soro, n'o ye Sununba ye. Sunnuba fana danna konoje fila ma. Ceman kelen ni musoman kelen. Ceman min yekoye, otogodara Mamari. Mamari ka jenemaya kono, a filan ma se a la. Dugu kamalenton kuntigi tun don. O de koson Biton kera Mamari lakodontogo ye. Dow, tun b'a wele Sunun Mamari. Sunun ye Mamari ba togo foli ye k'a lasurunya.

Dinankaw ye Biton deme a ka kelew la, ka kerefedugu caman mine. O kelen Biton sigira fanga na.

O waati la Konjamana fanga tun be Watarawbolo. Konfaama ye kelebolo wuli ka na Biton Kulubali kele. Fulaw ni somonow labanna ka fara Biton ka kelecew kan ka kele tijne konkaw bolo. A tun be fo Biton ka kelebolo ma tonjow; sabula Biton tun ye jen koro, nsonw, karatow ani mogo ni gelon dama dalaje ka kelebolo kologelen ye. Biton ye bamanan Masasiw gen ka yelema Bajoliba kofe, k'a ka faamadugu ke San ye. A labanna ka Jene ni Karata kele. Karata jamana faaba tun ye Sunzannaye, a faama tun ye Fulakoro ye. Biton ye Sunzanna ci ka Fulakoro faga san 1754. Segu bonya tun b'a ta Jene na, fo ñamina, ani k'a ta Bajoliba la, fo Bendugu. Biton ka fanga kera san 1712 la ka se 1755 ma. A fatulen, Segu fanga ma se ka jemajo a denw bolo.

Denkoro min tun ye Biton denke folo ye, n'o sigira fanga la. A danna san fila ma; a nojemogow y'a faga a ka juguya koson. Hali mogo min fana

sigira Segu fanga la Denkoro ko, u y'o fana faga.

Ton-Masa ye faamadugu yelema Nkoyin, o de la, u tun b'a fo ale ma Nkoyi Ton-Masa. Aye san 3 sorofanga la, nka u y'a faga.

Kanubaajumanni Kafaajugu kelenna bec ye san saba - saba soro Segu fanga na.

Fanga tilala Kulubaliliw la ka yelema Jaraw bolo.

Jarafanga

Ka jaralakaw to Kulubaliw ka kelejemojyala, fanga negey'umin; uye fanga bosi Kulubalilakaw la ka ke faama ye. U minnu lakovonna Segu faamaya la, olu ye Ngolo, Monzon, Da Monzon arni Bina Aliye. Ngolo Jara : A ye fanga ke san 1766 ka se 1787 ma. Aye faamadugu bo Sekoro, k'a yelema Segu Sikoro n'o ye Sekura ye. Ngolo ye Masina, Jene, Sokolonani Tumutu mine ka fara Segu kan; nka a desera mosiwa faama Naba Kangola. Ngolo fatura k'a si hake to san 90 na.

Monzon Jara : Ngolo fatulen, a denke Monzon sigira fanga la a no na; k'a damine san 1792 la, ka se 1808 ma. O waati benna Desekoro ka faamaya

ma Karata kunna Monzon ye Karata; Beledugu ani dogonow kele, ka laban ka taa Tumutu ka burudamew kele, ani mosiw, ka Bure damanda ke a ta ye. Segufanga sannayelenna kosebe Monzon Jara tile la. Kabini Monzon fatura, Segu fanga nagasira. **Da Monzon :** Monzon fatulen, a denke Da Monzon sigira fanga na, k'a damine san 1808 na ka se 1827 ma. Jamana minenenw ye murutili damine ale de tile la. Masina y'a tige ka bo Segu la, k'a yere ta.

Bina Ali : A ye fanga ke san 1856 ka se 1861 ma. Jarafanga kuncera ale bolo; sabula, o b'a soro Tukuleriwejemojyala Laji Seku Umaru Taliye Segu mineni boloda. Eli Haji Umaru Tali ka jahadikelle donna Segu kono ka Segu mine. A y'a yere denke Amadu Tali sigi fanga na Bina Ali no na. Ali bolila ka taa a yere kalifa Masina.

Segufanga waati la, jamanadenw tun tilalen be sigidama naani ye : horonw, namakalaw, tonjow n'o ye kelecew ye, anijow. Jamana ka sorosinsinnen tun be sen, baganmara ani monni kan. Buresanu ni Tawudeni kogo fana tun be jago Segufama togo la.

Dogotoroso lyota la sisan, ne lajesara ye 400 ye

Iyota jemogoba Abudulayi Jalo y'a jira ko Afiriki tilebinyanfan fe, Iyota de ka ne labaarali musakaw tun ka dogo kosebe. Ton ka ne labaarali musakaw tilalen 3 ye, o tila kelen de tun be ben Iyota taw musaka ma. Ka da o jatemine in ni ko wew kan, Iyota jemogoyaso y'a jini a ka kolatigejekulu fe, ne lajeli musaka ka bo 200 la, k'a ke 400 ye. Nin ye kunnafoni ye ka da Iyota sirabobaaw tulo kan.

Dogotoro be waati da banabaato minnu ye, olu ka na lajeli la, o musaka ma yelema; o ye 1000 ye. Fen ma fara jenabugun opereli feere koro musaka fana kan. Ale ye 10.000 ye. Nka a opereli feere kura musaka ye 15.000 ye; sabula minen minnu be don o dafe, olu musaka ka ca, o te ke 10.000 na bilen.

Ne jolisira fototali musaka bora 900 na, ka ke 1.500 ye. Iyota jemogoyaso ye kun min fo o musaka in yelenni na, o ye ko pikiri min be ke banabaato la walasa a ne jolisira ka ye, o anpulu 1 songo ye 1.300 ye. O pikiri 1 be ben mogo 1 ma.

Berema Dunbiya ani Dokala Yusufu Jara

Poyi : Fakan

Saya ye dibi ye,
Nenafin ye dibi ye,
Nka kunfinya noggona dibi
jugu te.
Kunun ne nanina; nka bi
ne be tare fo,
Ne bora kunfinya
jonyajuru la,
Ka fakan kalan, ka balo
donna jigine na.
Jigine yeelen nooroma.
Gafe kera ne baronogon
ye,
Ka kalimu ke n
taamajogon ye.
Sebenfura kera ne
gundofojogon ye.
Fakan; kanw na kan.
Tare bi, tare sini.

Worokiya Kone
balikukalan karamogo don
Sibi

Sanjiko kunnafoni ka to metewo bolo

Ne ka kolosili la, ne ye fen
do faamuya batakiw kan.
Bataki-cayali te kojugu ye,
nka n'u konokow be boli
kunnafoni suguya kelen
kan, u nafa be dogoya.
Jumadon utikalotile 18 san
2006, a jirala ko bataki 27
sera Arajo / Mali la; nka 17
doron de kalanna. Olu
minnu kalanna, a fanba tuh
be sanjiko kunnafoni kan.
Ne koni ka faamuya kono,
an ka sanjiko kunnafoni to
metewo bolo. Gelya
werew be senekelaw kan,
minnu ka girin ni sanjiko
jatemine ye.
Ne be min fo senekelaw ye,
ni cesusulaw y'u
kamankorlaw dogo noggon
na, o no te je abada. Fo an
k'an kononajeya noggon ye.
An yere ne b'a la senekela
ma deme sira si kan,
kumakan dumanw doron
de don. Nemogo minnu be
senekelaw kunna, o bee ye
yeremakoninaw ye.
Bakari Danbelé ka bo
Sikaso Wayerema 2 la

Senekela man kan ka dese a balo soroli la

Mali senekelaw b'a la
ka nisondiya ni
senekemansinw nani ye,
nka a jore be ne na. N'i ye
jatemine ke, an benbawtun
be senekela man kan
dabaninkurunni y'e. Utun
b'u balo soroli, ka do feere
ani ka hine u badenw na u
ka suman sorolen na. San
kalo 12 kono, balo tun te
dese an benbaw la. Misidabaw ni binfagalanw
be sisani senekelaw bolo.
Binfagalan d'ow yere be
yen, i be se ka dugukolo
koli n'olu ye bin te falen a
kan tuguni. O bee la, anw
te k'an balo soroli senekela
man kan ka dese a balo soroli la.
Baara de man di bimogow
ye; n'o te, baarakeminenko
te senekelaw la.

Nakalen Sakiliba
binfagalanw kan. O te
senekelaw kannajuruw
kologirinyato ye? Nkoy
deselen b'a den koro, mogo
mana i'to la ka nunu da o
la, i b'a fe ka nkoyoko de
dabila. Senekela man kan
ka dese a balo soroli la.
Baara de man di bimogow
ye; n'o te, baarakeminenko
te senekelaw la.

Nakalen Sakiliba

binfagalanw kan. O te
senekelaw kannajuruw
kologirinyato ye? Nkoy
deselen b'a den koro, mogo
mana i'to la ka nunu da o
la, i b'a fe ka nkoyoko de
dabila. Senekela man kan
ka dese a balo soroli la.
Baara de man di bimogow
ye; n'o te, baarakeminenko
te senekelaw la.

Nakalen Sakiliba ka bo
Surukun Gangaran, Tukoto
komini na Kita

Balikukalannaw bena fali bila ka yelen soké kan

Karamogo jininikelaw ye taabolo kura min don Kibaru
kono, n'o ye tarikuw boli ye, o diyalen don balikukalanna
bee ye. Nin y'a to anw ka Kankun Musa ka waleya
kelen don Mandenfanga kono. O la, an b'a nini
jininkelaw fe, u ka do fara u ka cesiri-kan.
Balikukalannaw tun be donbaliya dibi la; sisani, u na
falinin kurunni bilka yelen soké kan.

Mogo caman tun sonnen te balikukalan ye, nka a yelen
kotarikuw be se ka seben ala, a kanubaaw b'a la ka caya.
Dine bee kunnafoniw be soroli Kibaru kono. Jonnii b'olu
seben ni balikukalankaramogow te?

Kibaru y'anw balikukannaw ka «Lesori» y'an bolo.
O temenen k'o, any'a ye san 2006 in Kibaru boko 413nan
kono ko : Furujoona man ni musomannin ma.

Tijen don furujoona man ni u ma, n'u ye kono ta u jiginto.
Mogo bee y'o seere ye. Nka, nka be kuma in na. Sabula ni
a dabilali sariya ma ne tali k'o, u k'u sinsin denmansaw
lafaamuyali kan.

Yali denmansaw na se k'u denw koron ka don u nenada
fe nin ko la wa?

N'i ye jatemine ke, Bamako ni Mali duguba tow kono,
musomannin minnu be lakoli la, ani minnu te kalan na,
kemesarada la olu minnu be kono ta kasoro u ma furu
walima ka se furu ye, o ka ca 10 ye. Yeremabila kelen don
musow taabolo ye. O la furujoona dabila kun ka dogo u ka
konotako la.

Yaya Mariko ka bo Senu Bamako

Kunfebaara

tile temena ko bee la

Senekelaw k'u laben ka
san 2008 makono; o min
bena ben Semudete
feeresan ma. Yelema kura
man nogo mogo bee bolo.
Kabini sisan, senekelaw
ku ka forokenew laben, k'u
suma ka ne, k'u danbo ka
ke kene bere donnennye,
walasa umusaka jatemine
ka noga. An fanga be se
ka kene hake min labaara,
ankansinsin okan. Forow
sumabaliya koso, senekela
dow be taari 5
minenw ke ka taari 7
labaara. Bee b'a don mogo
5 ka dumuni te mako ne
mogo 7 ye. O cogo kelen
na, d'ow fana be taari 5
minenw ke ka taari 3 ni tila
walima taari 4 labaara.
Kene minte senekela bolo,
a man kan o juru ka ye a
kanna.. Nin bee ye
forosumabaliya no ye.
Kunfebaara tile temena ko
bee la.

Daramani Sise ka bo
Nogolaso,
Sanzana komini na
Kinan, Sikaso mara la

Ba ni Fa

Ni den tijena, ba ni fa be
nogon jalaki du kono. N'o
kera kabani, o ye den kelen
ye sira fankelensiye ye. A
te amansaw kanmine bilen.

Fa ka cemanw magere a
yere la, ba fana ka
musomanw ke ten. Bee k'a
taw dege u beremabaaraw
la. Musomanninw lamonika
gelen cemanninw ye.
Cemannin mana korbaya,
diyagoya o be wuli k'a jo ka
do ke a yere ye.
Musomannin dun bena furu
ka don mogo were ka so. O
la n'o ma dege celasigibaaraw la, a ba be
son ka ke a jugu ye.

Yaya Mariko
ka bo Senu Bamako

Musomannin lamoni balimasira fe

Waatiw temena, ka denmuso lamo balimasira fe, nafaba tun b'o la. Lamobaaw tun be wajibya ka den diyanye kojugu da kerefe, k'u wasadon.a ka hadamadenya sabatili la baarakebolo, kumacogo, jogo numan ani sigihogonya tanaw fengecogo sira fe.

Lamobaaw ka kan k'a cogo don a ka lamota la, o siratige la, den tun be di mogo ma lamoni na, ka da a tigi mankutu numan kan. O musomannin min be lamo na balimasira fe, o ka kono mana se, a lamobaaw tun b'a jo n'o ka

Binfagalān songo yesenna

Anw fe Kita mara la, ni fili kelen te binfagalān songoko la, nin ye ko gelenba daminenen ye. Fen min ye taari tilance binfagalānko ye, geloya b'a kono min fanga ka bon. Binfagalān min ko don, a hake ye litiri 1 jate ye. A tun fora an ye k'a songo ye dōrōme 984 ye; o y'a soro a ma di an ma folo. Tuma min na binfagalān in donna senekelaw bolo, u k'a songo ye dōrōme 2464 ye. Salon, bidonni 2 tun be ben taari tilance ma, mililitiri 1250; o songo tun ye 1235 ye. An ka kolosili la, o ji ka ca ni ninan ta in ye ni mililitiri 250 ye. Dōrōme 1226 bec b'u ni nogon ce. Ne be min geloya nemogow ma, u kana minen di an ma tuguni kasorq an t'a songo jōnjōn dōn, walima ka yelema don a songoko la a dilen kofe.

Abudulayi Kulubali ka bo Fuladugu Marena, Sebekoro komini na Kita

Safa ye baganbana do ye

Doyila mara la, bana jugu do be baganw na, min be wele Safa. O kelen be ka bagantigiw tooro kosebe. Bana in be kolosi baganw da ni u senw de la ka caya. A be minnu mine u da la, olu be dese dumuni na. N'a ye bagan mine a senw na, a b'a nabaraya.

Mogo caman b'a la k'a fo ko fura te safal a folo. Hali n'o ye tijes ye, anw b'a nini bagandogotorow fe, u ka deme don an ma safal a kelen la. Kita mara la Madu Sinayoko ka bo Fuladugu Mōrōmōrō, o fana y'a jira ko safal be misi caman na olu ka yorow la. Safa b'a la ka senekemisi caman faga ka bo senekelaw bolo.

Nankile Solomani Kulubali ka bo Korokoro. Zankulubali komini na Fana.

Mun de bōne jiginna Kodiwari jamana kan

Nin jamana dumanba in ka netaa tun sabatira. Here, lafiya, soro ani daamu tun be jamana in kono kosebe.

Jiribaw, kafe, kakawo, koori, woro tun ye nafaba lase jamana in ma. Nka setanburukalo tile tan ni kononton san 2001 don kera jigiwaaro, halakili ye Kodiwarikono. Saburōmōgokulu dōweyemuguni kiseta. Maa caman fagara olu ka girin senfe. Hali u ka jamana nemogó koro do n'o ye Oroberi Geyi ye o fagara. Benbaliya in kera sababu ye ka geloyaba don u lamini jamanaw kono. Nani ani segen kera Kodiwarikaw sigijongon ye.

O si ma ke a bannen ye; utikalo tile 23 san 2006 don, namanjugu naman posoninama nana bon Abijan kono a yoro caman na. Naman jugu in funteni ani a kasa ye mogo camanba de fana bana. O bana taamasiyen ye : fooco, konoboli, kunkolodimi, sogosogo. Maa wolonwula sara folo, maa ba tan ni ko taara u yere laje keneyasow la. Minisirinemogó an'a ka jama ye baara nōngiri. Ala ka benbaliya ni masiba nōntin ka bo

Modibo Samake

Faraban Balo

sira numan kan, o te bonya soro, a ka celataa fana te ke.mogo nisondiyakoba ye.

**Faraban Balo ka bo Fuladugu
Kotuba Kita mara la**

kojominen fanba ye. A be soro ka taa den in lasegin a bangebaaw ma. Nka ni musomannin min ma son koron ma ka bila a lamobaaw ka

Poyi : Kalan

Kalan ye mun ye?

Kalan ye hakili labaarali ye, Dibi jugu kelbaa ye kalan ye, Baro ye kalan ye, Baara ye kalan ye. Sigikafo ye kalan ye.

Nka ninnu si te sebebnni kalan ye. N balimaw, an ka kalanje ni sebenni dege walasa an na bo kalanbaliya dibi jugu la.

Baara suguya o suguya la, n'an ye sebenni fara an boloda la, an hakili te bo fen caman ko.

Kalan de be ben sinin, ka soro yiriwa, ka netaa sabati.

**Hamidu Tarawele
balikukalankaramogó don
Makanjanna Slbi**

Beledugu balikukalan be ka taa ne

Kolokani serkili b'a la ka balikukalanw soro kosebe sisandemedonjekulu sababu la. Beledugukaw sigilen be sena ani baganmara doonin kan.

**Mamadu Jara
Kemesarada la**

mogo 96 ye bamanan ye, a to ye siya wrew ye.

Demedonjekulu be ka baaradegekalanw ke balikukalan hukumu kono. N'o ye koperatiuwu nemogow kalanni ye u ka baaraw la, walasa tonw ka sabati.

N'i b'a fe ka wulakonobaarakela deme, i be folo k'a kalan a ka baara ne numan na a ka kan kono. A donnen don ko kalan de be soro yiriwa. K'a ta san 1998 na, ka na se san 2006 ma, balikukalan ye san soro Kolokani serkili kono. Kalanso caman jora ka kalankeminen k'u kono ani ka mogo caman kalan.

**Mamadu Jara animateri don
Npeseribugu, Masantola komini na
Kolokani**

Kalankene n° 44nan

Sigida taasibilamafenw

Kabini hadamaden y'a dayele ka kuma don min na, a ni bagan danfarala. Ka kuma laben, k'a kekan ye, mankan kolomaw, kanjew; kumadenw ni dañew bē min kono, fo ka taa se kumasenw ma ani kan sariyaw, o ye hakililabaaraba ye. O b'a jira ko siya hakilintan te yen. Faraje fara farafin kan, kan bē mögo o mögo bolo, o bëe ye kodonna ye. Siya lankolon te yen.

Jamana körba dōw temena a bē san bacaman bobi, halibi olu cogoya n'u ka walewn'u ka dönniyaw dönnen don bimogow fe, ka da u nafa an'u joyoro kan hadamadenya taabolo la. Fölmögow te dije na bilen; nka u ye hakilimayawale minnu ke ani

dakabanakow, n'olu bē mögo bila miiri ni taasi la ka jesin u ka sekni dōnko an'u danbew ma; a bē fo olu de ma taasibilamafenw.

Taasibilamafenw ka ca Mali kono : Kurukanfuga ye do ye, obé Kangaba. Manden lajeba folo kera yen de Sunjata tile la. Kaababulon, ofana bē Kangaba, san wolonwula o wolonwula nénajeba bē ke o kunna. Jene misiri ye do ye, ani Tumutu misiriw. Sikaso tata, Asikiya Mohamedi kaburu, Da monzon ta, Banbugunci ta ani do werew, ninnu bē ye taasibilamafenw ye.

Jamana in kono, sigida kelen-kelen bēe n'a taasibilamafen don : Sogokunw, kōnkunw, ciwaraw, dugu

tutigebaa folo, ani walijubaw kaburuw, kelémasa körw bolofenw, folifen ni folisen körw ani do werew. Nin fen ninnu bēe ka kan'ka mara kojuman, k'u lakana, u ka don bimogow ani sinimogow fe. Oni bidaya te kelen ye; jobato te, tontigiya fana te.

Silameya ni keretiñenya nanen an fe yan, taasibilamafen caman filila, dōw jenina, dōw sonyala. Nansarakalan nana a to dafiri, K'an ka taasibilamafenw bēe ke ko lankolonw ani yelekofenw ye. Dije kono, Nansaraw, arabuw, yahudiyaw, siniwaw, bēe lajelen cesirilen don i ka fen körw ladonni n'u lakanani fe. N'an y'an ban an taw la; a nimisa barika bē bonya don do. Mahamadu Konta

Dukene : N° 28

Bangebaaw ka kan ka u denw mocogo kolosi

A bē fo ko denmisenniye bogo kene ye, n'i y'a möcogo min na, a bē ja ten. O ye tijne ye.

K'a ta san 12 la fo ka se san 20 ma, denmisen ka mögoya bē laben, k'a sinsin, o waatiw kono. A ka ca a la, a mana mö ni jogo minnu ye o waatiw la, olu bē ke a mögokörösow ye. O de kama, bangebaaw bēe kan k'i jija san 12 ni 20 filance la ka denmisen ladammu, k'a bila sëbesira kan, a k'a yere bonya, ka mögo werew bonya, a ka dijelatige ka sabati.

Bagebaaw te se k'o baara ke fo a ka denmisen farikolo n'a hakili möcogo dōn.

Yelema minnu bēe don musomannin farikolo la olu file :

- a ka musoyaminenw bē bonya ka kogo;
- a sinw bē bo ka kuru;
- a disi fe fere, a fengené bē bonya;
- a fari bē nuguya k'a lafa.

- kurukuruninw bē bo jeda la
Yelema minnu bēe don cemannin farikolo la olu file :

- a fasaw bē kogo, an'a ka ceyaminenw;
- a kamankunw bē waga;
- a farilasiw bē bo : kenesi, bonbonsi, kamankörösi, karantekörösi, disikansi, ni sibatigi don;

- kurukuruninw bē bo jeda la.
Hakiliyanfan fe, yelema min bēe don musomannin ni cemannin ka kow la k'u si to san 12 ni 20 ce olu file :

- u b'a jini ka fen bēe sidon;
- hakili bē dayele, jatemine bē caya, u lamini ko bēe lajelen kan. Fen bēe b'u jesira la;
- u bē da u yere la kojugu; u tsiran mögo je,
- u bē teriya sama kosebe u töngon fe;
- u bē kanunjönya fari da. Mögo werew kanu bēe don u la min t'u

bangebaaw ye. Cemannin bē jesin musomannin ma. Musomannin fana bē jebé cemannin fe.

- U b'a jini k'u bangebaaw ladege ani mögo töötigiw;
- U t'u ka kuma fota don;
- fini kuntandon, min t'u sutura ka je o bē diya u ye;
- hakilila jugu caman bē na u la minnu te mögojésiraw ye;
- laadilikanw bēe don u tulo fan kelen fe, ka bo fan kelen fe.

Bangebaaw, denmisen bēe be nin cogo ninnu na, k'u si to san 12 ni 20 ce. Farafinden fara farajeden kan, den ma bo den na, fentigideh ni cogontanden, u bēe bē teme nin dakun ninnu fe sanni u ka balikuya ka dafa.

Bangebaaw ceman ni musoman bēe ka kan k'u hakili to nin yero ka lamo ni ladamu baaraw ta jatemine sahalenw kan'an deñw ka se ka ke an sago ye.

Mahamadu Konta

Nizeriya, fura namaralenw bē ka tunun dōonin-dōonin

Farafinna kono, Nizeriya jamanaden hake ka ca ni jamanan tōbee ta ye: 116.929.000. Ajama ka ca cogomin na, à banan'a banabaatoka ca en Waatiw temena, tubabufuraw la, kemesarada la, 85 tun ye fura namaralenw ye Nizeriya. Fura namaralenw ye fura suguya jumenw ye? Tubabufuraw don. Adow kōrōlen don, u man kan ka ta bilen. Adow madilanka ne. Udlanna yuruguryurugumogow fe. Dijne kenyakotonba ka sariyawma labato u dilantola, u dilanbagaw fe. Dijne kono bi, Lamerikew ka fo la, tubabufuraw kemesara la, 10yefura namaralenw ye. O fura namaralen ninnu bē dolariwari miliyari 32 lase san o san a dilanbagaw n'a feerebagaw ma. Nizeriya kono, san 2001 na, tubabufuraw la, kemesara la, 85 tun ye fura namaralenw ye. San 2006 in na, a hake jiginna ka na 8 na kemesara la. Fura namaralen cayali segenbaatojamanaw kono, sango Nizeriya, sababuya camana b'o la. Tubabufura numanw songo ka ca, u sanni se te mogocaman ye. O de be mogow bila fura namaralenw sanni na. Faamaw ka yuruguryurugu fana sen b'a la. O y'a to ni furadilanyo cayara wa'u ka baara man ni. Segebaatojamanaw kono san 2001, tubabufuraw la, kemesara la, 60 tun ye fura namaralenw ye. Ni y'a ye fura namaralenw bē ka tunun dōonin-dōonin Nizeriya, o sababuya bora Madamu Dora Abunyili la. Ale ye muso cesirilen ye a ka baaraw la. Peresidan Olusegun Obasanjo sigilen fanga la, demokarasi nana Nizeriya kono. Obasanjo tun ye yuruguryurugu kēleliton mogoye. O de koson, a y'a dannayamogoye sugandi k'o bila fura namaralenw kēleli cakedaba kunna Nizeriya. O de tōgo ye Madamu Dora Akunyili. Madamu Dora Akunyili bē fura namaralenw kēleli cakeda min

nemogoya la, o tōgo ye angilekan na «Nafdc», a sigira sen kan san 1993, goferenaman fe.

Fura namaralenw ka tijeni barika bonyara fo k'a damatēm Nizeriya kono. Fura numan feerebagaw ma sanni soro a nema. O kofe, a ye mogoye caman faga. Muso min cesirilen don fura namaralenw kēleli fe, o balimamuso ka saya sababu bora fura namaralenw na. San 1990, denmisén 109 sara parasetamoli namaralen fe walima siro namaralen. Fura namaralen ninnu caman bē dilan dogola Nizeriya yere kono ka fanba bē bo azijamanaw kan i n'a fo Endujamana, Siniwajamana ani Pakisitan.

Madamu Dora Akunyili fōlōla ka fura namaralen feereyōrō bē datugu Nizeriya faaba kōrō, n'o ye Legosi ye. O kofe, segesegeli cayara jamana dancew la, ka fura namaralen bali ka don. Kankari gelēn w dara pankuruntigw ye, u kana sōn ka fura namaralen ta ka na jamana kono. Gerente in kēlen; fura namaralen dilanbagaw n'a feerebagaw wulila k'u jo ka. Madamu Dora Akunyili bagabaga, k'a nini k'a faga yere, o sima mako ne. A ka baaraw y'a to ni fura namaralen feerebagwa 38 minēna k'u don kasol la. Fura namaralen toni caman jenina, o be ben dolariwari miliyari 100 ma. Dēgotorōw y'a jira ko fura namaralenw ka mogoyagata hake dogoyara jamana kono. O kofe, goferenaman ye mogoya ke fura numan feerebagaw n'a dilanbagaw ye. Fura numan dilanyo 86 lakodonna goferenaman fe; kemesara la, olubēka 30 dilanjamana makonfuraw la. Kolosilikelaw y'a jira ko peresidan Obasanjo ka baara min nena n'a bē ye, o kera fura namaralenw kēleli ye. Madamu Dora Akunyili ye jala ni ladiyalifēn caman soro. A ka baara kuntaala tun ye san 5 ye, san 1 wēre farala a kan.

Dawuda Aluyu
Mahamadu Konta

Sumayafura kunntanw ye mogoye caman sababu ye Afiriki kono

Dijne kenyatōnba ka jatemine na, fura kunntan minnu bē dilan Siniwajamana na sumaya kama, olu ye Azi saya caman kun ye. Sisan, o fura ninnu b'a la ka caya Afiriki kono. U na dadigi mogoye caman na. San o san sumaya bē mogoye miliyari 1 ni ba keme saba fomiliyari 3 faga dijne kono. Omogoyagataw la, kemesarada la 90 bē bo Afiriki. K'a damine san 2001 na ka se bi ma, «OMS» y'a yamaruya ko sumaya ka furake ni furaw ye, «aritezunati» bē minnu na. O aritezunati in bē soro Siniwajamana jiri dōw la. Kabini o kera, fura lankolondilannaw y'u sēbe don o sumayafuraw dilanni fe. O de nana ni sumayatōw fagaliba ye o fura ninnu sababuya.

»OMS« la, sumaya dōnbā nana do

y'a jira ko seere caman b'u bolo,

minnu b'a jira ko fura lankolon ninnu bē ka mogoye faga. Ofura ninnu donko

minye ninye Afiriki kono, mogoye ka kan

ka siran, oludakololo jugu ne.

Dokala Yusufu Jara

Sorodasi kōrōw damakejēna pansiyonko la

Faransi y'a jira setanburukalo tile 27 san 2006, ko sorodasi minnu y'a bo juguw bolo, oludamakejēna sarakola. Sorodasi kōrō 80.000 jōgōnna donka bojamana 23 la. A fanba bē bo Afiriki kono; Mali b'a la. Jekulu min nesinnen don baarakela dunanw kunnafonini ma, o ka fo la, pansiyon hake min bē di Faransisorodasi kōrō ma, kemesarada la 30 dōron bē di Faransi kunmabo sorodasi kōrō tow ma. Faransi goferchaman ye sorodasi kōrōw sara damakejēna min janiya siria waleyali bē damine san 2007 la. Wari hake min bēna don a dafe san o san, o bē se sefawari miliyari 72 ani miliyari 155 ma.

Tungafetaa kelen be musow haminako do ye

Musow ka tungafetaa kun bëe t'u cew sëgereli dama ye bilen. A kera u caman ka lajini ye ka da u boyoro geleyaw kan ani u taayoro mankutu; i n'a fo dije tonba «ONU» ka san 2006 seereyasëben y'a jira cogo min na. O seereyasëben in be mögöw cogoya kan dije kono. San 2005 kono na, a koloisira ko mögö miliyon 191 y'uka jamanaw bila ka yelema jamana wërew la. ONU bolofara min nesinnen don hadamadenw jateminë ma n'o ye «FNUAP» ye, o y'a jira a ka seereyasëben min bora san 2006 setanburukalo tile 6, k'o hadamadenyelëmaba in nogonna tun ma deli ka ke. Furu ani yerekunfeere,

olutunye muso ka sigiyorobila kun ye fölo. Nka an be waati min na, muso ganan ni furulen, bëe b'a nini ka taa tunga fe. N'i ye Afiriki tungafetaalaw kemesarada, i b'a soro 47 ye musow ye. Kapuwéri Italitaalaw la, kemesarada la 85 ye musow ye. Dije kono, jamana 20 minnu ka dunan ka ca, Kôdiwari b'olu la. Dunan miliyon 3 be Kôdiwari kono. Tungafetaa sirilen te faantanya la; koloisili la, tungaranke fanba ye mögö kalannenw ye. Olu de be kunnafoñi ñenamaw sorojamanaw kan ani k'u taali feerew musakaw soro.

Hadamadenko jateminë cakeda ka koloisili la, jamana min ka mögö kalannen fanba mana ketungafetaala ye, a be bololankolonya mögö

kalannenka la. Sabula a caman tena baara ke jamana ye ani wari min donna u ka kalan dafé, o be ke fu ye. Misali la Malawika min be dögötöröya la Mansésiteri dugu kono Angilejamana na, o nogonna te Malawi sisan. Tungaranke musoman mana aka baara dòn cogo o cogo iko ce, i b'a soro a ka baarasoro ka gelen ka teme ce ta kan. Geleya damadow be musoman kan. Laada la, musow joyoro ye min ye, a be bila o de la. N'o ye sokonobaaraw, yerekunfeere ani baara kuntaala surunninw. Wari ñenama te di a ma ninnu si la. Musow ka tungarankeya te dogo u boyoro ni taayorojamana na. Sabula a dönnen don ko muso de ka teli ka yelema don dinenatige kow la ka teme cew kan.

Jamana dowla, muso dögötörömanca; o de koson jamana wëre dögötörömusow be yen sëgerë, sabula u fana te nafa soro u ka baara la u ka jamanawna. Tungaranke be nafo hake min ladon u ka jamana kono, sisan o ka ca ni jamaña be taa fen minnu feere kókan, o musaka ye. Jamana wërew be deme hake min di tungaranke ka jamana ma, a ka ca n'o fana ye. Hali ni muso tungaranke sara manca, ub'uka soro fanba koni nesin u ka jamana ma. Afiriki sahara woroduguyayanfan tungaranke ka nafo cita te teme 1 ni tila kan o la kemesarada la, kasoro n'i ye dije kono tungaranke kemesarada, 9 be bo yenyoro la. Geleya hake min be Afiriki denw kan tungafetaa la, o ka ca kosebe. Mögö caman be to kogoji la sira fe; minnu be teme Maroku fe, o cemanw be bin a musomanw kan tuma bëe cénimusoya la. N'i y'o tungaranke musomanw kemesara da, 50 ye konomaw ni denbatigiy ye. U caman kelen yere be jigin u yere ma ten.

Hadamadenko jateminë cakeda min ye «FNUAP» ye, o y'a jira a ka seereyasëben kono, ko muso tungaranke kunkominen te sebe la; nka ko dabali bëna tige u kunko ñenaboli kama ONU ka laje wëre senfe.

Andere Linari / Dokala Yusufu Jara

Du ñenamaw bëna jo pötöpötöw na san jumen Afirikidisidi?

Pötöpötö ye kin suguya do ye galodugu kerefe, desebaato bwëkundogoyero nini u yere la min kono. A sow ye jirisonniw ye, tolisoniñiñ, karitonsoniñiñ bugusoniñiñ. Siraba te pötöpötö kono, kurante yen, orobine te yen, jibolidingew te yen, sariya fana te yen. Beë lajelen bilalen don i yere ma ten, nögö, kongo, minnögö ani bana juguw cela. Pötöpötö hinnu ka jan dugubaw la, wa u mobiliko ka gelen o ye geleya dan ye. An be don min na i kobi, pötöpötöw te kin ye bilen Afirikidisidi; u kera duguw ye bawo mögö miliyon 2,5 be si u kono.

San 1994, Nelson Mandela ka goferenaman y'a jira ko san 10 kono, u bëna so ñenamaw jo pötöpötö no na, beë lajelen ka se ka si berëma du kono jelenya la, ji ni kuran be min kono. Mandela ka goferenaman ye sefawari miliyari 2000 don farasow la faantanw togo la nka o ma lakoli ke. San 2004, Peresidan Tabo Mbeki tile la, Afirikidisika hake min tun be pötöpötö kono o cayara ka taa a fe. Tabo Mbeki fanà ka goferenamany'a kandi ko sanni san 2010 ce,

jamanaden kelen-kelen bëe be ji banakisentan soro ka min a sago la. Sanni san 2014 ce, bëe be siso ñenama fana soro ka dòn a kono. Pötöpötö cayali bora ko fila la : Siyawolomafanga min tun be Afirikidisidi, ani faantanya barika bonya burusiw kono.

Siyawolomafanga waati la, n'i tun ye farafin ye, fen t'i bolo, i tun te se k'i nagamifarajew cela galoduguw kono; i tun be wajibiya ka taa pötöpötö do la. Farafinw nanen fanga la, Nelson Mandela ani Tabo Mbeki, dugubaw dayelela beë ye. O kelen minke, burusikönömögö caman jiginna galoduguw kono warinjina; ucamma kalan, wa ut se baara wëre la ni sene te. O burusikönömögö fana be taa si pötöpötö kono sufe. Tilefez u be na baaranjina na dugubawkono. Mögö be ka siga-siga ni dujoko layidu bëna bë a sira fe Afirikidisidi faamaw fe, bawo u kelen be k'u fanga digi kupudimondi nata labennibaaraw de kan sisian; du kuraw joli dara kerefe fölo. O ka kan ka ke san 2010 Afirikidisidi.

Mahamadu Konta

Dunan te takisi boli Ganbi jamana kan

Ganbi, dunanw balila a k i s i b o l la, sabula k'u be ka baarantanya lase jamanadenw ma. Feerelikoyoro fana dayeleli geleyalen be dunanw bolo. U caman b'a fe ka segin u boyorow la.

San 2005 la, Ganbi depitebulon ye sariya do waleyali yamaruya di goferenaman ma; n'o ye dunan te takisi boli Ganbi jamana kan tuguni. Sariya intalen kofe, faamawtun y'eu, tugu a matalafali kan doonin, nka Ganbika takisibolila jenkon be to ka dunanw kofe. O de koson faamaw be dunan takisibolilaw mine sisani.

Ganbiminisirimin jesinnen be jago, iznikow ani baarako ma, n'o ye Aliye Ngumu ye, o ka fo la, mogo lawolamasariya talent. Nka a dabora Ganbikawka baarakomakaranikama peresidan Yaya Jane fe. Sabula, ko n'iye Ganbidenmisen kuurujate mine, ib'a soro o tilancs te baara la. A san 5 yenin ye, geleya be Ganbi kono, n'o ye warikogeloya ye. O sora tigasene fanga dogoyali fe; o min y'a ka soro fanba keyoro ye. Ganbiwari be wele «Dalasi»; joda fosifana t'ola sefa koro. Denmisewn tun y'u jigi bo takisiboli kan, k'onafa ka doko; nka olulabannen be k'u bolo sebekoro be o nofe. Daadi So min ye Ganbi bolifenkow tonba peresidan ye, o y'a jira ko takisibolila 3000 de be jamana kono minnu lakodonnen don.

Lakanabaaw te ka sariya in labato ka se a dan na. Yuruguyurugu ni waleya jugu bee b'a kono. Hasani ye Senegalika ye, takisibolila don Ganbi. Ale ka fo la, polisiw b'olu d'ow to yen, u ka munumunu ni Ganbi ka bugunnatigeseben yuruguyurugulen y'u bolo. A y'a jira ko a don man di; sabula olu ni Ganbikaw bee ye mogo finmanw ye, u be kan suguya kelen fana fo.

Sisan, Senegalika, lagineka ani Nizeriyakaminnubetakisibolila Ganbi, olu caman kelen be baarantanw ye sariya intalen. Ganbidemedenjekuluwa ka tonba min be wele «Tango», o y'a jira ko dunan 400.000 min be Ganbi jamana na, 5000 bolo b'ena ca ka baaraw la. O geleya in esirisan fe,

caman b'a fe ka segin u boyorow la. Senegali goferenaman ka lasigden min be Banjulu, o ka fo la, san 2003 kona na, senegalika 75.000 ungcoul genni Seginna Senegali, u kelen ka dunan sebenntanw genni damine.

San 2003 banwaati la, walasa jamana ka se ka waricaman sorodunanw na, olu be seben minta, goferenaman y'otasara bo sefawari 200 la, k'a ke 4.000 ye. Sezuru tun be soro 200, o ker a 8.000 ye. Sezuru kelen tasara be ben o la Ganbi polisi kelen kalosara ma. O san kelen na, dunan minnu be jago ke, olu ka wusuru sarata sigiyoromana sije 5. Sendeyi ye Nizeriyaka ye, a be jago la Ganbi, a ka fo la, faamaw be wusuruba sarali diyagoya u kan; n'i m'o sara, u b'i ka feerelikoyoro datugu. A kera sababu ye Nizeriyaka 500 ka Ganbi bila.

Takisibolilaw be jamana ka bugunnatigeseben yuruguyurugulon ka baara ke cogo min na, jagokelaw fana b'a ke ten walasa u ka kisi faamaw tooro ma. Nka o n'a ta bee, o te feesre numan y'u bolo, sabula u kofobaaw ka ca.

Mohamedi MBoyo Eyekula
Dokala Yusufu Jara

Kunnafoni surunw

Sumufura : A man kan mogo si k'a da ko sumufuraw la kasoro ninfurakedogoro m'a yamaruya o la. O be se ka ke sababu ye ka daji cogoya yelema ani ka kurukuru werew falen dakonona na, walima ka joli misenninw tige nagalo ni nintara la. mogo be se ka min ke i yere ma, o y'i da koli ye ni dakosafune ye.

Fininogo : Fenbilenman min be da dawolow la n'o tuluntan don, n'i b'a fe k'o bo fini na, i be «eteri k'a kan walima alikoli 90°C. Nka n'o tuluma don, i be tirikoloretileni k'a kan; k'a sebekoro congo.

Ni soninnawerini don, k'o sera i ka fini ma, i b'a finisuguya jatemine. Fini minnu dilannen don ni acetati walima tiri acetati ye, disoliwan te k'olu kan. Werni sera fini ne min ma, i b'o yelema ka disoliwantuluntan k'a kan ka waatinin ke ka soro k'i ka fini ko a kocogo la.

Ankiri n'o ye sebennekabaji ye, n'o sera i ka napu jeman ma, i be mutaridi k'a kan walima noncenes k'a ko jisuman na.

Tulon

Nin ja fila dilanbaga y'a dabo a kama ka fili 10 k'u la. A y'olu jini

9 - Tiri jeman min be misors k'an kinin te 10 - Sungurun k'ogjelen ka tafe kan koori ds.
8 - Sungurun ni jidjan ce. 8 - ja min be sungurun k'ogjelen bolokan na palan kere la 6 - ja min be so bili k'an kogoni na 7 - ja min be furatu ka musors kuru 4 - ja min be sungurun fitin k'ogjelen k'an 5 - ja min be 1 - Sungurun k'ogjelen k'an 2 - Sungurun k'ogjelen da 3 - Sungurun fitin

jaabi

Esitadi Maliyen ye kunnawolo fila soro ntolatan na san kelen kono

San 2006 diyara kosebe Esitadi Maliyen na, n'o ye Mali ntolatantona do ye Bamako yan. Mali togolakupu; Esitadi y'o ta. O bolen ko yen, Mali ntolatantona nanaw ka kubon, a y'o fana joyoro folo soro. Nin y'a sine naaninan ye ni Esitadi be kunnawolo fila soro san kelen kono ntolatan na : san 1984-1995-2001-2006. Cesiri ni baara numanké de ye nin kunnawolow lase jemanw ma, n'o ye Esitadi ye. San damine na, Esitadi tun te nefsé. Sobe, Joliba ani Sesika, olu bee tun b'a n'e. K'a fo ko Esitadi be se ntolatan na kosebe ka tems Mali ntolatantona nana tow kan o te. K'a fo fana ko Esitadi ntolatannaw de be se ni bee ye o fana te. Nka n'u y'u ni da ko min kan; u b'o ke. Kuntilenna kelen min b'u la u b'u nesin-o doren de ma ka se soro, ka manamanako bee den kerefe o waati la. O kofe, u man'u jigi da u ka ntolatanna nana kan tuma o tuma, i n'a fo Haruna Jara, Bukaderi Jalo, Dawuda Bagayoko, Amadu Jalo, Sungalo Jakite, Lasine Jara, ani Bakari Kulubali, olu te bo u jigi koro. U ka degelikaramogo, n'o ye Abudulirazaki ye, o ye Ganajamana mogo ye, o fana niyoro ka bon kosebe Esitadi ka Sannayelen na ka da a ka ntolatan nedonni kan.

Nka kolosilikelaw ye fineba dow ye Esitadi ka ntolatansen na; ni fura ma nini olu la, a ka taajé be geleya Farafinna ntolatantona nana kan kubonw kene kan. O finebow ye jumenw ye? Ntolatan sanga 15 folo la, Esitadi be fan bee ke senno ye, n'o waati temena, a ko be faga, o ye ko ye min man ni.

O kofe ntolatannaw bogó ka fegen, sogo t'u kono, u bana ka di, u segen-ka di. O mana bo yen, ntolatan bee laban ka gelén u ma fo ka damatéme; o fana man ni.

Mahamadu Konta

Kodiwari kelen be doregu dondaba ye Farafinna tilebinyanfan fe

Kele min be Kodiwari jamana kono, n'a daminen kabini san 2002 la, ka nagami don jamana maracogo la, o kelen be dibô ye doregufeerelaw ma. Jekulu ke enkerennen min sigira san 1994 dije tonba ONU fe doreguko keli kama n'a be fo o ma Siladi, o nemogoba Oronzari Kuwaku Yawo y'a jira ko lakanabaa minnu b'olu bolo doregukel kama, jamanakonkole koson olu te fan bee lasoro.

Laje do kera Abuwaso Kodiwari woroduguyanfan fe ka digi koren kan, jamana konko minisiri Zozefu Ja Bile y'a jira o senfe ko doregu min be wele kanabis, o toni 5, kokayini kilo 20, eroyini kilo 12 ani anfetamini den 500.000 mingha san 2005 kono na. Jatemine na, kemesarada la, doregu hake min be don Kodiwari kono 70 be don Abuwaso fe, u ni Gana dance la. Kuwaku Yawo ka fo la, Kodiwari ni jamana 5 minnu tengulen be jogon na, o dancesira kuntaala ka jan, w'a kolosili ka gelén kosebe. Fen min y'o kolosili geleya ka taa a fe o ye jamanakonkole in ye. O de koson doregufeerela ninnu caman be jigin Kodiwari kono kasoro k'u ka doreguw bila ka taa Eropu ani Ameriki. Jekulu min yere nesinnen be doreguko jatemine ma dije kono n'o ye OTCS» ye, o y'a jira a ka san 2005 seereyasseben kono ko Farafinna tilebinyanfan fe, jamana minnu be Gine Konakiri lamini na, doregufeerelaw b'u to o yoro ninnu na k'u ka doreguw lase Eropu. U b'o doregu kokayini in soro ka bo Ameriki woroduguyanfan fe; doonin fana be bo Ameriki kenekeyanfan fe.

Kodiwari te doregu donkaboyoro dama ye, wariba fana be soro doregufeere la yen. Kelé ye doregutala caya ye jamana in kono Amadu Jomande ka fo la; ale ye

mogo faamuyalenba ye ONU togo la. A y'a jira ko banabaato 20.000 min lajera san 1 kono «INSP» la, o fanba kera doregu ka mogo bananew ye.

Denmisennin caman fana donna doregufeere la. Kemesarada la mogo minnu minna san 2005 kono 78 tun ye denmisenninw ye a kuuru mogo 1.009 na; a dow si hake tun b'a ta san 12 la ka se san 30 ma.

Ka da doregu keli geleyaw kan, Siladi nemogoba y'a jira ko baarakafolo min be bila olu ka bolo kan, o ka dogo baara la. Sefawari miliyon 200 kunko la, min be soro o la hali n'i ye baaraketaw kemesarada o te teme baara 10 keli kan.

Walasa doreguko ka se ka kels a nema Kodiwari kono, mogo faamuyalenw ka soro ka bila a ni jamana tow ni jogon ce dancesira kilometere 1050 in kolosili la ani wari caman ka soro ka di doregu feerebaaw kofobaaw ma. Ni doregu kelémusaka te jamana bolo, doregufeerelaw na waati jan ke wari donni na u n'u ka jago konen binni ce.

Dokala Yusufu Jara

«AMAP» kuntigi
Solomani Darabo
-Mali kanw kunnafonisebenw
baarada kuntigi
Tlanze Samake
Kibaru
BP : 24 Telefon: 221-21-04
Kibaru Bugufiye Bosola
Bamako - Mali
Sebennijekulu
Mahamadu Konta, Dokala
Yusufu Jara
Labugunyoro : Kibaru gafedilan
baarada
Bolet hake 16 000